

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0540292 Drakaberget

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingssmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Maria Johansson

BEVARANDEPLAN

Fastställd

2005-09-15

Diarienummer:

511-21492-2005

Enligt sändlista

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0540292 Drakaberget

Kommun: Lidköping Områdets totala areal: 29 ha

Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

- 4030 - Ris- och gräsheddar nedanför trädgränsen
- 6230 - Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen*
- 6270 - Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*
- 6410 - Fuktängar med blåttåtel eller starr
- 9070 - Trädklädd betesmark

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta syftet är att bevara en betesmark med stora biologiska- och kulturhistoriska värden.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i april 2004.

Beskrivning av området

Området ligger på Läckö i Lidköpings kommun och utgörs av ett mångformigt strandnära betesmarksområde med mycket artrik flora. I området finns bland annat torrängar, lågstarrängar, sötvattenstrandängar och hållmarkspartier. Området är kuperat, och innehåller rikligt med kulturlämningar. T.ex. finns ett gravfält, en fornborg, resterna efter vägbanken av Läckövägen från 1600-talet, stensättningar och fornåkrar. Området har varit under igenväxning under ett antal år men betas nu med nötkreatur (år 2005). En restaurering kommer att göras i området under de närmaste åren. Vid restaureringen kommer fornminnena att röjas fram, stora ädellövträd sparas, det mesta av barrträden huggas bort och välbetade öppna strandängar att tillskapas.

Bevarandemål

Målet är att större delen av Natura 2000- området på sikt ska kunna klassas som Natura 2000- naturtyper. Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms när kompletterande inventeringar genomförts. Då kommer även koder som x, y och liknande att ersättas med siffror och arter.

Markägareförhållanden

Ägs av privata markägare.

Vad kan påverka negativt

Åtgärderna nedan skulle påverka naturtyperna negativt:

- Uteblivet bete och igenväxning.
  - Utebliven restaurering.
  - Näringstillförsel som gödsling (förutom från betande djur) och kalkning, men även indirekt näringstillförsel som t.ex stödutfodring av betesdjuren eller sambete med gödslad vall. Bete efter vegetationsperiodens slut och under vinterhalvåret innebär att djuren måste stödutfodras, vilket ger en näringstillförsel till fåltskiktet.
  - Slitage och markskador. Det skulle t.ex kunna uppstå om djuren gick i hagen vintertid.
  - Avmaskning av betesdjuren med avmaskningsmedel som innehåller avermectin. Det är negativt för den dynglevande insektsfaunan.
  - Åtgärder som skulle förstöra fåltskiktet. Exempel på sådana åtgärder är täktverksamhet, dikning*, grävning*, schaktning*, upplag*, anläggande av byggnad* eller väg*
  - Ändrad markanvändning i eller i anslutning till naturtypen, t.ex plantering av gran.
- *= Regleras av strandskyddslagstiftningen. Förbuden i strandskyddsbestämmelserna gäller inte byggnader, anläggningar, anordningar eller åtgärder som behövs för jordbruket, fisket eller skogsbruket och som inte tillgodoser bostadsändamål

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Förutom Natura 2000- bestämmelserna omfattas större delen av området av strandskyddsbestämmelser.

Lämplig skötsel finns beskriven för respektive naturtyp.

Bevarandestatus

Området är delvis igenväxt, men efter att den planerade restaureringen genomförts kommer områdets bevarandestatus att vara god.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp

regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004. Objektrapporter (opubl.).

Länsstyrelsen Skaraborgs län. Ängs- och hagmarker i Lidköpings kommun. Meddelande 7/88.

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

4030 Ris- och gräshedar nedanför trädgränsen

Beskrivning: Naturtypen finns fläckvis i öppna partier i området. I naturtypen med omnejd finns hävdgynnade arter som är typiska för naturtypen t.ex. backnejlika, knägräs, stagg och ängsvädd.

Generellt sett utgörs naturtypen av torra-friska, hävdpräglade hedar på silikatrika podsoljordar (ej sandfält). Naturtypen har utvecklats genom lång beteskontinuitet, ofta i kombination med återkommande bränningar, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter skall finnas.

Naturtypen är känslig för ökad näringstillförsel (t.ex. gödsling eller ett ökat kvävedefall), beskuggning och förnaansamling (igenväxning), utebliven eller förändrad hävd, minskad areal samt exploatering. Naturtypen är också känslig för minskning av populationerna hos de typiska arterna och konkurrens från för området främmande arter.

Bevarandemål: Areal
-Arealen torra hedar ska vara minst 2,2 hektar.

Struktur och funktion
-Minst 95 % av arealen ska vara väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut (med "väl avbetad" menas som regel att betet varit så hårt att ingen skadlig ansamling av förna skett).
-Andelen bar jord ska vara minst x%.
-Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap ska vara högst x (5) %. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).

Typiska arter
-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x av de typiska kärlväxtsarterna backnejlika, knägräs, stagg och ängsvädd ska förekomma i minst y% av provytorna.

Negativ påverkan: Se rubriken "vad kan påverka negativt?" på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: För gynnsam bevarandestatus krävs att naturtypen sköts med årligt bete och att träd och buskar av igenväxningskaraktär röjs undan.

Bevarandestatus: Se under rubriken "bevarandestatus" för hela området.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

6230 Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen*

Beskrivning: Naturtypen finns fläckvis i öppna partier i området. I naturtypen med omnejd finns hävdgynnade arter som är typiska för naturtypen t.ex. revfibbla, jungfrulin, skallrearter, stagg och ängsvädd.

Generellt sett utgörs naturtypen av artrika, hävdpräglade stagg-gräsmarker på torra-friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter skall finnas.

Naturtypen är känslig för ökad näringstillförsel (t.ex. gödsling eller ett ökat kvävenedfall), beskuggning och förnaansamling (igenväxning), utebliven eller förändrad hävd, minskad areal samt exploatering. Naturtypen är också känslig för minskning av populationerna hos de typiska arterna och konkurrens från för området främmande arter.

Bevarandemål: Areal
-Arealen artrika stagg-gräsmarker ska vara minst 0,8 hektar.

Struktur och funktion
-Minst 95 % av arealen ska vara väl hävdad varje år vid vegetationsperiodens slut (med "väl hävdad" menas som regel att hävden varit så god att ingen skadlig ansamling av förna skett).
-Negativa indikatorarter ska inte förekomma med mer än 5 % täckning eller frekvens (negativa indikatorarter är t.ex. hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, jättegroe, samt blommande exemplar av grenrör, rörflen och älgört).
-Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap ska vara mellan x och y % (0 och 15 %). Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).

Typiska arter
-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxtarterna revfibbla, jungfrulin, skallrearter, stagg och ängsvädd ska förekomma i minst y % av provytorna.

Negativ påverkan: Se rubriken "vad kan påverka negativt?" på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: För gynnsam bevarandestatus krävs att naturtypen sköts med årligt bete eller slåtter och att träd och buskar av igenväxningskaraktär röjs undan. Om marken slås bör slåttarna ske i slutet av sommaren och den slagna vegetationen fraktas bort efter några dagar. Efterbete är lämpligt efter slåttarna.

Bevarandestatus: Se under rubriken "bevarandestatus" för hela området.

Uppföljning: Se till vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

6270 Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*

<i>Beskrivning:</i>	Naturtypen finns fläckvis i öppna partier i området. I naturtypen med omnejd finns hävdgynnade arter som är typiska för naturtypen t.ex. revfibbla, liten blåklocka, backnejlika, brudbröd, gullviva, jungfrulin, skallrearter och ängsvädd. Generellt sett utgörs naturtypen av artrika, hävdpräglade gräsmarker på torra-friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter skall finnas. Naturtypen är känslig för ökad näringstillförsel (t.ex. gödsling eller ett ökat kvävenedfall), beskuggning och förnaansamling (igenväxning), utebliven eller förändrad hävd, minskad areal samt exploatering. Naturtypen är också känslig för minskning av populationerna hos de typiska arterna och konkurrens från för området främmande arter.
<i>Bevarandemål:</i>	Areal -Arealen artrika låglandsgräsmarker ska vara minst 1,7 hektar. Struktur och funktion -Minst 95 % av arealen ska vara väl hävdad varje år vid vegetationsperiodens slut (med "väl hävdad" menas som regel att hävden varit så god att ingen skadlig ansamling av förna skett). -Negativa indikatorarter ska inte förekomma med mer än 5 % täckning eller frekvens (negativa indikatorarter är t.ex. hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, örnbräken, samt blommande exemplar av grenrör, hundäxing och hässlebrodd). -Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap ska vara mellan x och y % (0 och 15 %). Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag). Typiska arter -Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxtarterna revfibbla, liten blåklocka, backnejlika, brudbröd, gullviva, jungfrulin, skallrearter och ängsvädd ska förekomma i minst y % av provytorna. -Förekomsten av typiska fjärilsarter och spillningslevande bladhorningar ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av arterna ska förekomma i minst y % av transekterna.
<i>Negativ påverkan:</i>	Se rubriken "vad kan påverka negativt?" på områdesnivå.
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	För gynnsam bevarandestatus krävs att naturtypen sköts med årligt bete och att träd och buskar av igenväxningskaraktär röjs undan.
<i>Bevarandestatus:</i>	Se under rubriken "bevarandestatus" för hela området.
<i>Uppföljning:</i>	Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

6410 Fuktängar med blååtätel eller starr

Beskrivning: Naturtypen finns på flera ställen längs med stränderna i området. I naturtypen med omnejd finns hävdgynnade arter som är typiska för naturtypen t.ex. stagg och ängsvädd.

Generellt sett utgörs naturtypen av hävdpräglade fuktängar med blååtätel eller starr. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter skall finnas.

Två undertyper finns:
6410 a) Fuktängar på neutrala till alkaliska, kalkrika jordar med ett varierande vatteninnehåll, ofta relativt artrika. Här ingår bl.a. "kalkfuktängen".
6410 b) Fuktängar på surare jordar, ibland torvrika, med blååtätel, tåg- och starrarter. Typen varierar beroende på hävd och hävdintensitet.

Starndängarna i området är av undertypen b.

Naturtypen är känslig för ökad näringstillförsel (t.ex. gödsling eller ett ökat kvävednedfall), negativ påverkan på hydrologin, beskuggning och förnaansamling (igenväxning), utebliven eller förändrad hävd, minskad areal samt exploatering. Naturtypen är också känslig för minskning av populationerna hos de typiska arterna och konkurrens från för området främmande arter.

Bevarandemål: Areal
-Arealen fuktängar med blååtätel eller starr ska vara minst 2,2 hektar.

Struktur och funktion
-Minst 95 % av arealen ska vara väl hävdad varje år vid vegetationsperiodens slut (med "väl hävdad" menas som regel att hävden varit så god att ingen skadlig ansamling av förna skett).
-Negativa indikatorarter ska inte förekomma med mer än 5 % täckning eller frekvens (negativa indikatorarter är t.ex. hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa samt blommande exemplar av grenrör, rörflen och älgört).
-Minst x % av vattenstranden ska vara blå bård. Storvuxna igenväxningsindikatorer ska inte förekomma i täta bestånd större än 10 m² (storvuxna igenväxningsindikatorer är vass, rörflen, jättegröe, kaveldun eller sjösäv).
-Naturtypen är som regel busk- och trädfri. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).

Typiska arter
-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxterarterna stagg, ängsvädd, x ska förekomma i minst y % av provytorna.

Negativ påverkan: Se rubriken "vad kan påverka negativt?" på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: För gynnsam bevarandestatus krävs att naturtypen sköts med årligt bete eller slåtter och att träd och buskar av igenväxningskaraktär röjs undan. Om marken slås bör slåttarna ske i slutet av sommaren och den slagna vegetationen fraktas bort efter några dagar. Efterbete är lämpligt efter slåttarna.

Bevarandestatus: Se under rubriken "bevarandestatus" för hela området.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9070 Trädklädd betesmark

Beskrivning: Naturtypen finns inte enligt ängs- och betesmarksinventeringen och bör utgå.

Bevarandemål:

Negativ påverkan:

Bevarandeåtgärder:

Bevarandestatus:

Uppföljning:
